

Unge og uddannelse – hvorfor og hvordan?

Jeg er blevet bedt om at sige noget tre ting...

1. Hvor vigtigt det er for den unge selv, men også for samfundet, at de unge tager en ungdomsuddannelse?
2. Hvordan vi får flere unge videre i uddannelsessystemet?
3. Hvordan det giver de bedste resultater, når forskellige parter samarbejder om indsatsen?

Hvad jeg taler ud fra ...

- Forskning i uddannelse og social mobilitet generelt
- Mere specifikt: Bedre veje til ungdomsuddannelse

To ord om Bedre veje til ungdomsuddannelse

- Regeringen nedsatte i 2016 en ekspertgruppe, der skulle se nærmere på unge i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse, der anvender eller kan have behov for at anvende et forberedende tilbud
- VIVE og EVA bedt af ekspertgruppen at undersøge, hvad findes der egentlig af forskning på området om:
 - Overgange fra grundskolen til ungdomsuddannelse
 - Indhold, metoder og værktøj i de forberedende tilbud
 - Hvilke virkemidler bruger kommuner og virksomheder ellers overfor målgruppen – og hvad er effektivt?

‘Den kontrafaktiske situation’

- Det grundlæggende greb når vi skal bestemme effekten af at tage en ungdomsuddannelse
 - Effekt = den unges situation med ungdomsuddannelse MINUS den samme unges situation uden ungdomsuddannelse
- Det kan man af indlysende grunde ikke gøre for enkeltpersoner, men vi kan gøre det ved at sammenligne grupper af unge, der tager en ungdomsuddannelse med en grupper af unge, der ikke tager en ungdomsuddannelse – hvis grupperne er statistisk ens

Der er betydelige gevinster ved at tage en ungdomsuddannelse!

- For en selv ...
 - Højere løn
 - Lavere risiko for ledighed
 - Lavere risiko for tidlig tilbagetrækning.
- For andre ...
 - ‘Egen-effekt’ og ‘fælleseffekt’
 - Man bliver ikke bare mere produktiv ved at tage en uddannelse – man påvirker også dem man arbejder sammen med, så de bliver mere produktive.

Hvor store er effekterne?

- Det svinger fra branche til branche
 - fra uddannelse til uddannelse
 - og fra undersøgelse til undersøgelse.
- Arbejderbevægelsen Erhvervsråd har beregnet, når de kigger på gruppen af 25 – 40 årige danskere, at det at tage en erhvervsuddannelse øger beskæftigelseschancerne med 30%
- Der er tale om ganske betydelige effekter.

Men der er også andre og mere overraskende effekter

- Ungdomsuddannelse og lavere kriminalitet
 - Mogens Christoffersen fra VIVE har vist, at frafald fra erhvervsuddannelse øger risiko for at begå voldskriminalitet
- Ungdomsuddannelse og bedre helbred?
 - Det er et faktum, at folk med en uddannelse har bedre helbred end ufaglærte
 - Det diskuteres om uddannelse er årsagen til bedre helbred eller om der er nogle bagvedliggende faktorer, der både forklarer om man tager en uddannelse og ens helbredstilstand
 - Men nogle studier indikerer dette.

Hovedkonklusioner fra Bedre veje til ungdomsuddannelse

- Helt generelt:
 - Unge mellem 16 og 25 år, som af den eller anden grund kommer sent i gang med en ungdomsuddannelse eller har et eller flere frafald fra ungdomsuddannelserne bag sig, har behov for en indsats, der går på flere ben
 - Dvs en indsats der både forholder sig til den unges faglige og personlige kompetencer, ressourcer og behov
 - Og der er behov for en indsats, hvor der inddrages flere forskellige niveauer og flere forskellige eksterne aktører

De unge der har svært ved at komme videre fra grundskolen til ungdomsuddannelse

- Er en sammensat gruppe af unge - de er (også) meget forskellige
- Man skal passe på med at være for negativ
 - Undersøgelserne viser, at langt de fleste af de unge giver udtryk for at de ønsker en ungdomsuddannelse.

Men generelt set kan man tale om, at de unge oplever en række barrierer

- Skolegang og uddannelse
 - Dårligt fagligt udgangspunkt, f.eks. pga. sent opdaget ordblindhed
 - Manglende kendskab til arbejdslivet og uddannelsessystemet
 - Manglende uddannelsestillid.
- Familie og livssituation
 - Mangler voksne at spejle sig i
 - Misbrug (for nogen).

Generelt set kan man tale om, at de unge oplever en række barrierer – fortsat ...

- Systemet omkring de unge
 - Systemet lytter ikke eller hjælper dem ikke.
 - Saver mere fleksibilitet - behov for at tage hensyn til deres udfordringer.

Man kan skelne mellem tre typer af unge i målgruppen

- De uddannelsesmotiverede unge – som mangler en vej
 - har defineret hvad de vil, men som oplever barrierer
- De uddannelsespressede unge – som oplever uddannelse som et ydre pres
 - har svært ved at se formål og mening med den uddannelse, de er i gang med
- De uafklarede unge – som mangler et formål med uddannelse
 - Har ikke en oplevelse af sammenhæng i deres aktiviteter – mangler rød tråd
 - Mangler refleksion over og samtaler om uddannelse

Hvad virker så i forhold til at få unge videre i ungdomsuddannelse eller beskæftigelse?

- 1. Individuelle støttefunktioner målrettet den unges individuelle behov, fx mentorer (personlig og social støtte) og tutorer (faglig støtte og opbygning af motivation for læring)
- 2. Indsatser målrettet rammerne for læring, herunder lav ung/lærerratio, små holdstørrelser, fleksibilitet i tilbuddet, ledelsesmæssig opbakning og økonomiske incitament
- 3. Indsatser rettet imod læringsmiljøet, fx varieret, erhvervsrettet og differentieret undervisning, som målretter sig den enkeltes unges behov og er baseret på et ressourcesyn, trygge rammer og gode sociale relationer mellem lærerne og de unge
- 4. Tætte samarbejdsrelationer, fx imellem den unges familie, UU, jobcentre, mentorer og skoler samt partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner og mellem uddannelsesinstitutioner og lokale virksomheder.

Hvilke værktøjer virker? Eksempler fra DK

- Brobygningsforløb
 - Fokuserer på: 1) styrke unges evne til at gennemføre en ungdomsuddannelse 2) at have en meningsfuld plan 3) øge unges netværk
 - Indeholder: Mentorere, praktik, faglig progression
- Mentor
 - Skal have kernekompetencer af social og personlig art, kunne hjælpe med uddannelsesrettede aktiviteter, såsom hjælp til valg af uddannelse og at følge de unge efter uddannelsesstart
 - Skal være en som den unge har tillid til, ikke har en kontrolfunktion

Hvilke værktøjer virker? Eksempler - internationalt

- Partnerskaber omkring uddannelsesforløbet
 - Uddannelse og undervisning kobles til praksis i form af samarbejdsaftaler med lokale virksomheder
 - I mange partnerskaber også involvering af familien.
 - KS4EP (Key stage 4 engagement programme)
 - Partnerskab mellem skole og virksomhed
 - Består af uddannelsesdel på skolen, også fokus på personlige og sociale kompetencer, minimum to dage om ugen
 - Erhvervsfaglig del i virksomhed, minimum en dag om ugen

Tak for opmærksomheden!

- Bedre veje til ungdomsuddannelse. De unge i målgruppen for de forberedende tilbud:
<https://www.eva.dk/ungdomsuddannelse/unge-maalgruppen-forberedende-tilbud>
- Bedre veje til ungdomsuddannelse. Indhold, værktøj og metoder:
<https://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i14236/Bedre-veje-til-ungdomsuddannelse---Indhold,-vaerktoej-og-metoder>
- Bedre veje til ungdomsuddannelse. Kontekst og erhvervsliv:
<https://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i14234/Bedre-veje-til-ungdomsuddannelse---Kontekst-og-erhvervsliv>